

НОВИ САД

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНИ И ПРИВРЕДНИ ЛИСТ ЗА ДУНАВСКУ БАНОВИНУ

Број 33

Главни и одговорни уредник
ДУШАН ЧАМПРАГ

Краља Петра 3.

За власника и издавача одговара
ДУШАН ЧАМПРАГ

Година X.

Куда ћемо нашу децу....?

Животно питање које сваког лета стављају брижни и савесни родитељи. Али питање, које не спада само у надлежност дотичне породице, него које има још и већи, социјални значај. То питање резултира као последица опредељивања ученика у избору њиховог будућег занимања, дакле позива у животу. После мале или велике матуре овакво питање стављају сви пријатељи оmlадине.

Па како се решава тај тако деликатни проблем: збрињавање наше деце? Ако се ученици и њихови родитељи обраћају за савет и обавештење најпре својим директорима и наставницима, учиниће врло умесно, јер они боље познају јачке физичке и душевне способности, а и све врсте и категорије стручних школа. Јер, док се милиони и милиони метарских центара каве, шећера, пиринца и других земљорадничких производа бацају у море само да их је мање на светским тржиштима како би им цена скочила и тобоже ова свеопшта депресија ублажила, хиперпродукција средњешколаца се не може друкче решити сем ако се омладина упућује у стручне школе, јер се само тако могу задовољити интереси и ученика и њихових родитеља, а исто тако и потребе државе и друштва, пошто наша земља по природи својој спада међу најбогатије у Европи, али нема вредних руку и стручњака на које тако жељно чека. Стручне су школе радионице где се формира дух и тело, који у исто време функционишу, па се долази до сазнања да је рад животна потреба. Конкретније речено, рад је извор материјалног и културног богатства и појединаца и целине. Док се од наших ранијих генерација тражио хероизам јунака у настојавању да се национални идеали остваре, данашње време тражи хероизам рада на учвршћивању крвавих тековина. А како се могу постићи ти нови идеали нације наше? Само истрајношћу на послу, честитошћу у извршењу, социјалношћу у намени. Све те одлике доводе до манифестације истинског демократског духа. Назад, то је рад око економског и духовног просперитета најширих слојева народа, јер се само сарадњом интелектуалних и мануелних радника долази до изградње једне опште културе. А шта нас све позива на конструктиван рад? Невоље нашег народа, величина и богатство, лепота и

демократија што видимо код других, све нас то инспирише да се развијемо у једном новом животу, који ће донети више слободе и продуктивности, јер ћемо само тако као народ довести и дати човечанству свој сопствени удео. Морамо признати да смо ми, Југословени, мали и још сиромашан народ, премда смо снажни по својој природи, способни да схватимо и да дајемо дела која иду у савршене продукте људскога духа. Цео свет признаје да југословенска земља крије у себи неизмерна блага, која би омогућила народни просперитет у свима размерима. Можда и ни смо далеко од момента када ћемо се наћи међу првима. Само, те наше способности још нису дошле до свога изражаја. Та т. зв. наша унутрашња енергија треба да да своје трајне резултате. Јер, ми смо још увек заостали у привреди и образованости.... Нови идеали наши јесу: концентрисање и формирање што више људи код којих ће се што видније манифестовати воља за активност, смисао за културнија стремљења, дакле радних, културно изразитијих и социјалних људи. Времена су и сувише тешка а да се сме тежити за луксузима интелектуалног и уметничког уживања. То значи, може бити речи само о сагоревању у практичном животу, т. ј. на практичнијим пословима и раду, чији је крајњи циљ стварање материјалне културе и основног културног ступања код широких народних слојева као предуслов за један здравији прогрес...

Живимо у периоду наше најновије историје када је нашој земљи потребна једна конструктивна делатност, када млади људи треба да се такмиче у претварању наше земље у велику радионицу где ће се формирати један нов и бољи живот с љубављу проткан и зачињен. Последица ће се брзо констатовати: наш човек ће стећи лепу и удобну кућу, уређен и богат живот, мирно и интензивно снажење и економисање, а све су то после услови за уживање и плодова духовне културе. Једном речју, практичан рад само може спремити нашу омладину за живот, како би она лако могла одговорити на питање старости где је била младост... Ни један младић не зна каква ће му бити будућност. Да ли баш сваки наш гимназијалац зна да ће до краја моћи с успехом свршити школу коју 2—3 године похађа?

Па зар је онда срамота гимназију променути са каквом стручном школом? Не мора баш сваком ићи за руком гимназија, али зато свакако ће му ићи каква стручна школа! Писац ових врста из искуства говори како за понеким амбициозним и талентираним детком плаче каква техничка радионица, машина или уопште какав други користан посао, и чији је год родитељ запитао шта да ради са својим сином, нашим ђаком, саветовао му је: "... само у стручну школу!"

Пита се сад: зашто толико форсирамо и предлажемо само стручне школе нашим ђацима и њиховим родитељима? Разлози су сасвим очигледни и практични. У нашој држави има да се развије индустрија у оном степену у ком наша земља располаже природним благом. Та индустрија лагано али ипак постепено се развија. Али ако зађемо у поједина предузећа, ми ћемо констатовати жалосну чињеницу да су тамо мајстори и техничке послове највећим делом — странци, који долазе из других земаља. Ето откуда потиче прва и горућа брига наша да гајимо наш подмладак за нашу такође младу индустрију, да одгајимо оне који су данас у индустрији може бити боље награђени него и високи чиновници у државним надлештвима. Зато је на горње питање наш лаконски одговор: Само у стручне школе, у стручне и ниукакве друге!

Јер, још увек је у погледу те наше националне радне техничке снаге код нас пасиван биланс а што ћемо поткрепити и овом чињеницом: код нас су, као што смо малочас рекли, све важније гране наше индустрије као гвожђе, дрвета, коже, стакла, цемента, шећера, ткањине, као и целокупна хемијска индустрија потпуно у рукама стране техничке снаге. „И ради национализације те радне снаге треба стварати наш домаћи стручњачки подмладак и подизати расаднике за образовање стручног особља за одговарајуће гране индустрије како у државним тако и приватним рукама.

Рекох и спасох душу своју. Ко има уши нека чује.

Тима Димитријевић.

* Добро и здраво освежујуће средство у врућини је чаша Раденске лековите воде саме или помешане са воћним соком. Освежи Вам дух а и тело.

Наша бележница

Ових дана у нашој средини одржане су две скупштине. Скупштина секције за Дунавску бановину Ј. У. У. и скупштина бановинских чиновника у Новом Саду.

Нас интересују следеће тачке резолуција, жеља и захтева ових двеју скупштине.

Учитељске скупштине:

3. „Да се на просвети не штеди, него да се отварају школе у свима местима у којима их данас нема а нарочито онде, где то изискују национални интереси“.

14. „Да се за рад у народу ангажују и сви државни чиновници а не само учитељи...“

17. „Тражимо од Управе секције Дунавске бановине да у будуће посвети што већу пажњу на добро Краља, народне школе и народног учитеља“.

Скупштина бановинских чиновника:

5. „Ставља се у дужност управити да свој рад упути поред досадашњег правца, заштите бановинских службеника још и томе, да су бановински службеници они, који сав свој живот и рад желе да посвете добру држави и нацији и да се примају апостолске дужности пропатирања југословенске идеологије на добро Краља и народа. Они сматрају да је то права дужност сваког Југословена и сваког грађанина наше Краљевине да пре својих имају на уму опште интересе народа нашег“.

Ми са ентузијазмом бележимо захтеве ових резолуција, јер су један део нашег програма, кога ћемо поред Суботице, Сомбора и Великог Бечкерека, почети спроводити и у Новом Саду као центру Војводине.

Одмах иза овога региструјемо следећи догађај. Наши врли чланови Драгиша Петровић и Миодраг Вељковић национални људи премештени су из Новог Сада.

Ако су премештени из државних потреба и државног интереса, ми довикујемо: „срећан вам пут и наставите овако како сте у Новом Саду радити започели“.

Ако су премештени из ината нашем покрету, да би се редовни младих људи патриота поколебали, ми их бележимо као жртве, којима ће се кад-тад дати сатисфакција, на рачун ових, који су ово захтевали.

Ми нећемо остати хладнокрвни посматрачи ових и оваквих премештаја и умећемо да наше људе заштитимо тамо где

треба, ако су честити, поштени и исправни чиновници.

Нека старци, који ово сервирају запамте, да без нас нема ни њих.

Нека запамте, да они који су се родили 1918 године данас су стари 16 година. Они, који су имали 5 година живота 1918, данас су пунолетници, а који су имали 10 година, данас су људи, а сви су рођени под ведријим и слободним небом југословенским, а нису ни запамтили црножуто небо покојне Аустрије.

Први члан нашег програма јесте: да се у Војводини има водити на првом месту словенско-национална политика и кров ову тек свака друга, онако како су оне две резолуције горе цитиране изнеле. Паметноме доста.

Н. О.

Тек-тек да се зна

Читали смо, после великог пожара у свилари, у престоничким листовима да је наша новосадска градскопожарна чета малобројна и да је код пожара на гашењу било свега десет људи од градске пожарне чете, колико их има служби. Међутим, познато нам је да од смрти Ђорђа Полита, првог командира и организатора градске пожарне чете и његовог заменика Андрије Расвајлера никако се ова упражњена места не попуњују, него градска управа врши неке експерименте са провизоријумом.

Не знамо каква је то нова специјална политика да ова два водећа, упражњена места у једној овако важној установи не попуњују и то тако дуго време. Не знамо да ли ће и ови редови бити исто као и речи глумим ушима, али мислимо да је по оде овог катастрофалног пожара у државној свилари, који је навео 4 и по милиона штете, крајње време да наши градски оди, поред осталих силних послова и брига, посвета мало пажње и овој установи која је позвата да штити од пожара и осталих непогода; животе, имовину грађанску, општинску и државну.

Ако не знају како треба да се то уради, рећи ћемо им: ваља да се распише један јаван стечај на упражњена места командира и подкомандира градске пожарне чете у Новом Саду, да се у условима нагласи да на ово место не могу случајно компетовати пензионисани учитељи или општински бележници, него лица са стручном спремом, квалификацијама, годинама проведеним у пракси и показаним и доказаним успехом у свом досадањем раду. Па онда из приспелих понуда изабрати ону која грађанима у условима буду најбоље одговарала — без икаквих симпатија или других обзира. Тако је ред да се места попуњавају.

Уверени смо, пак, да ће се у нашој Југославији наћи два лица са потребним квалификацијама за командно особље пожарне чете Српске Атине.

ДАЛИ ЗНАТЕ,

ДА КЊИЖАРА
„СЛАВИЈА“

има све савремене КЊИГЕ?

Отварање Матичина Музеја и Г. Ј. З. Медурић

Поштовани Госп. Уреднице,

Под натписом: „Једна значајна културна прослава у Матици Српској“ донели сте, са пуним потписом Г. Јована З. Медурића, кратку белешку о отварању Матичина музеја. Г. Медурића није задовољила ова културна манифестација Матичина. Тако, замера што при отварању нису била присутна сва наша просветна друштва. Није, вели, „био заступљен Загреб, Љубљана, Скопље“. „Но, рецимо, да је овако добро“, — вели и признаје Г. Медурић. Можда је, ипак, покушао да себи објасни: да Матица Српска постоји и дела у овим, северисточним, крајевима Југославије, а да се ни Загреб, ни Љубљана, ни Скопље, не налазе у њима!

Г. Медурић замера секретару Матичину, „души“ Матице, да у свом говору није рекао: да је наш средњесталешки, малограђански staleж „највише учинио за Матицу“. Међутим, секретар Матичина, у своме предавању, подвукао је јоште како значај и важност нашег грађанског staleжа у нашој борби против Пеште и Беча; није, дакле, заслужио прекор Г. Медурића. Ако је Г. Медурић пажљиво саслушао предавање Матичина секретара, могао је у њему наћи не једну реченицу о значају и улози нашег грађанског staleжа у Војводини у вези са Матицом.

Изненађује: Г. Медурић се пита „зашто се путем јавности, ако не лично, нису позвали и ти малограђани на ту тако важну културну прославу“? Можда се Г. Медурић, последње три недеље, бавио негде у иностранству, да није читао наше листове? Ни о једној Матичиној манифестацији није, ово последње време, оволико писано, као о Музеју Матице Српске. Објављено је: да је приступ слободан, да је интересовање за ову прославу у нашем грађанству велико; уосталом, то се лепо видело и на самој прослави. Г. Медурић се о свему

овом лично могао уверити, не само „по извештајима престоничких листова“. Нема те установе у Новом Саду да није била позвана на ову прославу Матичину! Позвате су, Г. Медурићу, све „грађанске, малограђанске, средњесталешке установе“ Новог Сада. Засебним позивницама! „Малограђанин“ Јован З. Медурић биће да такођер припада једној од ових многобројних средњесталешких установа. Чему, дакле, овакве неоправдане замерке?

Нису, Г. Медурићу, чланови Матице Српске „само машина за гласање“. Иначе их не би било у оволиком броју при освећивању и отварању Матичина Музеја. На овој Матичиној прослави није било гласања, Г. Медурићу! Ипак је одзив био врло леп. Наши грађани схватили су своју дужност, и документовали су „да је Матица ту за њих и да је њихова“. Нису чекали да их Г. Медурић прво упозори шта треба да ураде. Ако није било гласања, било је пребројавања! Дошло је поново до видна израза: у којој је мери наше свесно српско грађанство за Матицу и уз Матицу!

Г. Медурића занима: „зашто се та прослава морала одржати баш онда, кад њен најјачи интелектуални представник, председник, није ту“. Матица Српска пожурела се, Г. Медурићу, са отварањем свога Музеја, јер већ увелико спрема прославу стогодишњице од рођења Змаја Јована Јовановића и Полита Десанчића, па је хтела да избегне да се ствари одвећ не нагомилају: отуда ово економисање с временом! Уосталом, ово је, такођер, једна малограђанска врлина, која треба да је позната и Г. Медурићу. Данашњи Матичин председник учествује у њеном раду и када лично не присуствује увек свима њеним манифестацијама. Да ли је могуће, да Г. Медурићу треба и ове основне ствари подробније објаснити?

Д-р Никола Милутиновић.

Просветно и културно

Ратовима проређени, економски исцрпљени наш народ је културно и просветно заостао. Требало је много напора, потребно је било економски да се опоравимо, те да приступимо просвећивању народа.

За просвећивање народа треба много воље и непрекиднога напора. Школе порушене, читаве генерације заостале, наставнички редови преполовљени, а имали смо проређен и staleж интелектуалаца. Непријатељи наши су наш народ држали у непросвећености и на тај начин њиме лакше управљали.

Али сада је постигнут у погледу просвете огроман успех, силно пожртвовање које сведочи шта је учињено за народно просвећивање, заслужује највеће дивљење.

Бројке ће показати најјасније, каква је била и колики је успех постигла југословенска послератна просветна политика.

Школске 1918/19 године било

подизање нашег народа

је у целој земљи свега 5610 народних школа, у којима је радило 11.064 учитеља са 658.876 ученика, док је школске године 1931/32 било 8.117 школа са 24.625 наставника и 1.244.880 ученика. Значи да је од свршетка рата до прошле године, сем поправљених и преправљених школских зграда, а већина их је била оштећена за време рата, отворено 2.507 нових школа, а наставнички кадар више него удвостручен, док се број љака није још удвостручио.

Исти такав напредак показан је и у питању грађанских школа, где је школске 1918/19 године било свега 115 школа са 939 наставника и 17.594 љака, да у школској 1931/32 години буде све мање више двоструко. Тако, према статистичким подацима за прошлу годину, у земљи постоје 202 грађанске школе са 1.953 наставника и 27.563 ученика.

Према горњим резултатима излази, ако се број основних и

грађанских школа упореди са бројем становништва, да према подацима из прошле године на једну школу долази 1.721 становника, док је одмах после рата на једну школу отпадало 2.144 становника. Одмах после рата постојала је по једна школа на 44,38 кв. км., док сада долази школа на сваких 30,74 кв. км. Док је после рата сваки 18 становник био љак основне школе, дотле је сада сваки 11 становник ученик осн. школе.

Постигнути резултати у подизању учитељских школа и спремању учитељског кадра дају још лепшу слику. Док је школске 1918/19 године било свега 24 учитељске школе са 287 наставника и 3.330 ученика, у години 1931/32 имамо 41 школу са 779 наставника скоро трипут више него у 1918/19 години, и 8.258 ученика, опет скоро трипут више.

Сличан напредак огледа се и код средњошколске наставе. У школској 1918/19 години било је свега 120 гимназија, реалки и реалних гимназија са 2.013 наставника и 42.671 ученик, док у год. 1931/32 има 170 гимназија са 4.475 наставника, више него двоструко према 1918/19 години, и 77.013 ученика. И овде скоро све удвостручено. Ако се жели још јасније да види постигнут успех, довољно је само истаћи следећу разлику: док је 1918/19 година на 281 становника долазио један ученик средњих школа, дотле сада на 180 становника долази један ученик; док је школске 1918/19 године једна гимназија долазила на 2.074 кв. км. и на 101.444 становника, дотле сада долази једна гимназија на 1.462 кв. км. и 81.946 становника.

Резултати рада на просвети од после рата па до данас, јасно сведоче да је главна брига државе у питању просветне политике била управљена на просвећивање широких народних слојева. У том циљу подигнут је највећи број основних и грађанских школа и скоро утростручен одговарајући наставнички кадар.

Брига државе била је нарочито управљена на просвећивање оних крајева који су услед ранијих злонамерних просветних политика, били највише заостали, а то су, Јужна Србија, Босна и Херцеговина, као и делови још неких других покрајина.

На територији Јужне Србије постојало је 1912 године само 381 основна школа, 6 средњих стручних школа, а ни једна грађанска нити универзитет. Данас пак Јужна Србија има 1.222 основне школе, дакле 4 пута онолико колико је имала 1912 године, са 119.651 ученика и 2.735 учитеља. Средњих и стручних школа броји Јужна Србија данас 4 пута више него 1912 т. ј. 25 школа са 7.888 ученика и 474 наставника. Осим тога у Јужној Србији постоји још 9 грађанских школа са 612 ученика и 60 наставника и универзитет са 196 студената и 22 наставника.

Док је 1912 год. једна школа долазила на 118, 13 кв. км. и на једну школу долазило 4.302 становника, сада једна школа долази на сваких 36,37 кв. км., и на једну школу долази 1,173

становника, ако се упореди број становника са укупним бројем ђака излази да је данас сваки 12 становник ученик основне школе.

Сличан напредак показан је и у Босни и Херцеговини, што се да најочигледније видети из следећег упоређења: школске 1918/19 године било је у Босни и Херцеговини 426 основних школа са 1016 наставника и 48.909 ђака, а сада има 998 основних школа са 2.853 наставника и 155.971 ученика. Док је одмах после рата једна школа долазила на 4.436 становника и на 12,2 кв. км, сада једна школа долази на 2.497 становника и на 51,3 кв. км. Док је школске 1918/19 године један учитељ долазио на 1.860 становника и један ђак основне школе на 38 становника, дотле сада један учитељ долази на 899 становника и један ђак осн. школе на 16 становника.

Сем редовних школа држава је установила и нарочите алфаветске, домаћачке и друге течајеве. За последњих неколико година кроз алфаветске течајеве прошло је преко 140.000 душа које су научиле читати и писати. Само 1931/32 године било је 62 алфаветска течаја са 2.995 ученика и 388 наставника, као и 75 других течајева са 1.253 ученика и 106 наставника.

МУШКА РЕЧ

Београдска „Политика“ од четвртка, донела је чланак на уводном месту под насловом: „Лажна банкротства“, из пера г. Др. Радоја Вукчевића.

Чланак по својој садржини, може се у данашњици сматрати као савршенство праве одлучне мушке речи, човека који је немилосрдно устао противу лажних банкрота и скроз покварене банократије, која је многе недужне грађане довела тако рећи до просјачког штапа; која је многим сиромасима прождерала од уста откивнуту уштеђевину, која је била намењена за старе дане.

Г. Радоје Вукчевић у томе своје чланку између осталог вели:

„Свим овим жалосним појавама, мора се учинити што скорији крај. Од ових опасности мора се заштитити добри, радни и штедљиви свет, без обзира на њихове пуне наде и варљиве илузије. Буде ли се оштећеним лицима оставило да сами штите своје интересе, онда ће лажна банкротства и даље пустошити. Као што од захтева родбине не зависи гоњење убице и разбојника, тако од воље оштећених не сме зависити гоњење лажних банкрота. Није у питању само приватни, већ пре свега јавни интерес, који захтева пословну солидност, сигурност и осећај части, са којим банкроти ничега заједничког нису имали. Кад држава немилосрдно гони разбојнике, који ради пљачке преко путева разапну конопце, онда истом немилосрдношћу мора гонити лажне банкроте, који су опаснији, јер се слободно крећу са читавим арсеналом својих титула, и чије су операције у толико успешнији, утолико је већи град његовог пословања“.

У даљем свом чланку писац налази утехе у томе, што закон убраја лажно банкротство у ред тешких злочина и кажњава робијом до 10 година; и вели: „Поштовање закона може учинити крај овим неделима, и крај неутешној појави, да се због неколико разбојника у сваком пролазнику види убица“.

Крај овакове констатације, ми са наше стране смо још за радикалније законске мере, т. ј. да се за модерне пљачкаше и лажнебанкроте и упропаститеље народне подигну и — вешала.

ТРЕБАЛО БИ...

Један београдски лист, пре неки дан енергично је устао противу једног доктора; за кога вели: да је пре неке године дошао у Београд, тако рећи го и бос, и да сада након тако кратког времена, има једну од најлепших и највећих палата у сред Београда, свој властити аутомобил, штале са најбољим коњима, једном речи је постао мултимилionar.

Тај лист пита се, одкуда му толико благо?

Заиста, тај лист је у праву када се ишчуђава и не може да докучи тајну: како се може за тако кратко време постати мултимилionarом.

Ми на та ишчуђавања можемо рећи: „Да је тај доктор сам, па ни по јада; али на нашу велику штету таквих је број код нас врло велики; а нарочито ових, који су своју „уштеђевину“ пренели и држе је у иностраним новчаним заводима“.

Са таковима би требало нешто учинити; јер то захтевају виши општи интереси, захтева наше народно благостање.

А када је у питању народно благостање, онда се морају сва средства искористити.

Шта каже наш читалац?

Случај ме је одвео на Свето Успенско гробље, које се налази у прилично запушеном стању.

Разгледао сам старе споменике, те сам запазио: да на овом гробљу почива велики број наших националних великана.

Између осталих великана, на овом гробљу почива и неумрли др Светозар Милетић, пред кога је сахрањен његов зет и првак војвођанских Срба Јаша Томић, које место обележава један скроман и обичан камен, ограђен гвозденом и запушеном оградом, тако да пролазник овај споменик једва може уочити. Застао сам на том месту. Дубоко сам уздахнуо и много, врло много сам размишљао о народној захвалности.

Па ми је и нехотице пало на памет, да се још пре извесних година у нашем народу купили прилози за подизање споменика пок. др Светозару Милетићу, шта више, да је чак постојао и фонд за подизање споменика.

Како ми се чини, данас тога фонда нема, па када њега нема, онда је разумљиво да и споменика не може бити.

Па ипак, ваљда има кога, да поведе мало више рачуна и о оном малом споменику који постоји, када већ другог ни до данас нема.

Излетници не заборавите узети са собом

на пут боцу *Раденске лековите воде*. Та вода је јефтино и добро окрепљујуће средство, које Вас освежи и које поспешује тек и уређује пробаву. С неколико гутљаја *Раденске лековите воде* угасићете себи жеђ.

Стовариште и продаја:

Арнолд Хофман, Нови Сад, Футошки пут број 37.

СТРАНЕ И НАШЕ БАЊЕ

Наша је земља, ваљда као ни једна друга, препуна равноврсних бања; које су досада својом лековитошћу дале завидне резултате, какове нису дале ни најгласовитије светске бање и купатила.

Па и поред свега тога, нађе се и таквих вајних грађана, који из неке пуне обести, потцењивајући наша домаћа неочењива блага лековитости бања, одлазе у иностранство, на штету нашу и на штету домаћих бања.

Зар у времену тешке економске, привредне и финансијске кризе, овакови поступци тих грађана не само да су за једноставну осуду јавне речи, већ су ти и такви поступци савршен злочин према општим нашим интересима.

Јавна реч, ми позитивно знамо, да за дебелокожаре не значи ништа. У одбрану наших општих интереса, правни је лек: само закон и његови неумитни параграфи.

Требало би нешто и у том правцу урадити. Чим пре, тим боље.

Есперанто у служби поште, туризма и рекламе

Лајчка публика знаде врло мало о томе, да се есперантски језик употребљава не само на есперантским конгресима, него скоро на сваком пољу међународне свезе (филателија, скаутизам, туризам, спорт, трговина и т. д.), шта више и код државних установа и звања (полиција, пошта и друга саобраћајна предузећа), а у првом реду у највишем елементу модерног економског живота и рекламе. Пошта слободне државе Данцинга већ пре неколико година издала је званичне илустроване дописне карте са есперантским текстом. У Совјетској Русији више него 50 издања дописних карата обавештавају на есперантском језику поред самог језика дотичне провинције. Од године 1929 и мала кнежевина Лихтенштајн употребљава практично есперантски језик на званичним дописним картама, које су издате ради туристичке рекламе земље. Како је познато из установљења саме владе, ова употреба есперантског језика ради огледа, потпуно је успела. По примеру ових држава сад је и Мађарска пошта издала серију дописних карата, које се састоје из 16 група, које приказују туристичке, природне, етнографичке и културне знаменитости Мађарске са текстом за тумачење на

мађарском, француском и есперантском језику. На VI Југословенском есперантском конгресу одржаном о Духовима у Београду мађарски делегат Вилим Блајер приказао је неколико примерака од ових илустрованих дописних карата Др Перу Шоћу бившем министру и претседнику Међународне поштанске академије, који их је са допадањем и разумевањем примио. Ове су дописне карте без замерке и са графичког гледишта, а њихова израда задовољева и најфинији уметнички укус, те сачињавају најбоље средство за пропаганду у свакој земљи како би се промет странаца оживио. Пожељно би било, да по овом примеру и остале државе употребљавају есперантски језик за сврху пропаганде.

Питање које тражи објашњење

У данашњици, у времену свеопште економске кризе, која је захватила читаву земљину куглу, јасно се види, да су цене свима продукцијама знатно пале, па и животним намирницама.

Шта више, пад цена се знатно осећа и на луксузним продукцијама.

Међутим, један производ се стално одржава на овој истој висини цене, која му је била и пре десет година, када је донекле било услова оноликој цени.

Тај домаћи је производ, пиво.

Пре десет година чаша пива је стајала 3 динара. Да три динара, када је хмелју цена била 10—20 хиљада динара. Када је цена јечму била 350—450 динара по метер центи. Када су радничке наднице биле са 100 процената веће од данашњих надница. Када је сав погонски материјал око прераде пива био скупљи бар са 50%. Тада нам је разумљива цена 3 динара чаша.

Али данас, када отпадоше сви узроци и разлози за одржавање тако високе цене, онда сваки мисаони човек мора хтео не хтео да сам себи постави питање:

— Зашто је пиву и дан данас тако висока цена?

Ово врло умесно питање, тражи бар неко објашњење или оправдање.

Како на ово питање ми нисмо у стању и способни да дамо објашњење или бар неко оправдање, то пуштамо времену, ваљда ће га оно знати и моћи објаснити.

Штампарија Душан Чампраг и Друг Нови Сад, Краља Петра улица 3.

УТУК...

Некада је важило правило: „Погледај му обућу, па га пусти у кућу“.

Зуб времена је довео светску економску кризу, ту готово целог света недаћу, која је из корена изменила горе постављено правило.

А ево зашто:

Зар данас у свету нема милиона незапослених и врло честитих и вредних људи, који би у зноју лица свога хтели радећи да зараде за себе и своје породице насушне потребе, у које спадају ципеле, одеље, веш и т. д.

Зар у редовима тих незапослених честитих и вредних људи, не видимо подеране, закрпљене ципеле, извештало па и поцепано одело, руниран и без форме шешир и т. д. Па поред свега тога, ти људи и под најтежим искушењима очуваше свој светао и неокаљан образ.

Па зар се на такове може и сме примењивати оно изложено правило?

Не, ниуком случају.

То правило је порушио зуб времена и горка суштина живота, коју преживљујемо.

Уместо горњег, а већ порушеног старог правила, треба да га заменимо: „Пуштај у кућу човека који има читав образ а подеране ципеле, него ли човека са подераним образом а читавим и светлим ципелама“.

Али на жалост, то правило у свету ретко се примењује, а још теже налази присталица.

Велики излет у Бању Ковиљачу

У недељу 30 јула 1933 год., друштво Фрушко Гора и Путник у Новом Саду приређују велики пропагандистички излет са посебним возом из Новог Сада за Бању Ковиљачу, једну од најлепших и најуређенијих наших лековитих бања.

Посебан воз полази из Новог Сада у недељу, 30 о. м., око 5 часова, а враћа се из Ковиљаче истог дана у 20 часова и стиже у Нови Сад око поноћи.

Из Ковиљаче предвиђени су излети, аутобусима, аутомобилима и пешке: на планину Гучево, затим у село Тршић, родно место: Вука Караџића, где се баш сада завршава кућа у којој је уређен Вуков Музеј, и до Манастира Тривоше; док ће једни ићи до Зворника романтичног места на босанској обали Дрине, а већина излетника провешће у купању на плажи у бистрој Дрини.

Превозна цена за одлазак и повратак од Новог Сада до Новог Сада износи само 65 дин. У овој цени подразумева се превоз од Новог Сада до Кленка, затим превоз бродом преко Саве код Шапца, и превоз железницом Шабац-Ковиљача и навраг све до Новог Сада. — Прехрана у Ковиљачи обезбеђена је излетницима уз нарочито повољне цене.

Пријаве за учешће примају се у бироима Путник у Новом Саду и Старом Бечеју, најдуже до петка, 28 о. м. Број излетника је ограничен.

Докле ће оно стојати...?

Најме, реч је о томе: докле ће стојати умрљан онај крст пред католичком црквом у Футошкој улици? Било да је ко тај некултурни и вандалски гест учинио, мора се исто тако осудити и они који неће да тај камени крст очисте, него намерно га држе онаквог тргујући вероватно са таквим изгледом овога верског симбола. Као претставници јавнога мишљења, скрећемо пажњу надлежним факторима на ову срамоту и подмуклу злурадост противника реда и поретка у овој земљи.

ПРОЧИТАЈ ПА СЕ КОРИСТИ

Од почетка лета, па све до у јесен мучи се и пати од маларије старо и младо у разним крајевима наше државе. Без обзира на велике губитке у радној снази, које маларије узрокује, тражи она често и људске жртве. Маларијом ослабљени човек неопоран је и лако оболи од других болести. Много се чини на сузбијању и уништавању маларије са стране државе, али и сваки појединац дужан је због себе и својих ближњих да ради на томе, да се очува или потпуно излечи од маларије и да је тако што пре нестане из наше земље. До тога мора доћи пре или касније, а помоћи ће у томе настојању много сретство под именом Киноплазмин, које брзо и потпуно лечи маларију. Киноплазмин таблете, ако се редовно узимају за време горе наведеног опасног доба сигурно заштићују од маларије. Киноплазмин таблете се већ неколико година рабе у свим земљама где влада маларија и то с најбољим успехом. Оне су производ познате светске творнице „Бајер“.

Новосадске вести.

* Инди Махараџа у Н. Саду. Данас је стигао на неколико дана у Нови Сад чувени београдски хиромант и графолог Инди Махараџа (г. Нурија Сулејмановић), који се налази у Натошевићевој улици 4, врата 2, а који прима странке од 9 до 12 сати пре подне и од 1 до 8 сати увече. Прориче Вам будућност и прошлост, одгонета вам све душевне и телесне мане као и добре стране.

* Удружење трговаца за град и срез новосадски у Новом Саду преселило је своје канцеларијске просторије у нову зграду Удружења Новосадских Трговаца, 1 спрат, улица Краљевина Борђа, (поред зграде Новосадске Трговачке Омладине). Од поведеља, 24 о. м., радни часови и пријем странака од 7 до 1350 часова сваког радног дана.

ИЗЈАВА.

Моја жена Степановић Добрила рођ. Влаховић не живи самном у брачној заједници од 1 јула 1933, стога изјављујем да никакве дугове нећу плаћати, које буде на мој рачун правила.

Нови Сад, 21. јула 1933.

Адвокат Мирко Степановић.

Гениални изум! Хлађење топлином!! ЕЛЕКТРО-ЛУКС

Л. 1. Модел електрични, плински или петролејски погон „Домаће благо“. Без мотора, без компресора, без текуће воде, без шума и без надзора над погоном.

У свако доба свеже животне намирнице својим хлађењем конзервира. Производи лед. Видети и сва обавештење даје

Инж. Ф. КНАП, НОВИ САД, Кр. Петра 23/1. сп. десно. Електро-Луке апарате за усисавање прашине лаштење паркета и линолеума на 18-то мес. отплату. Аквизитере и аквизитеркиње на прозиву трајим.

Извршни број 35/1933.

Објава о јавној дражби

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60 1881 објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду донесеног под бројем 1181/933, у корист тражиоца извршења Ледерер Деидер из Сомбора, против извршеника из Ст. Шове за наплату 6000 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене некретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. 1199/1933 и процењене на динара 9600 и то: разна собна намештаја и електрични материјал.

Јавна ће се дражба одржати на дан 3 августа 1933 у 11 и по сати пре подне у Ст. Шова.

Нови Сад, 1 јула 1933.

СТОЈАН ВОЈНОВИЋ судски извршитељ.

Извршни број 171-1933.

Објава о јавној дражби.

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60. из 1881. објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду, донесеног под бројем П. И. 251-1933 у корист тражиоца извршења Трбовелска Премогакопна Дружба д. д. из Љубљане (кога заступа др Табор адвокат), из Новог Сада, за наплату 4459 дин. главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. П. И. 251-933 и процењене на динара 9800 и то: собни и канцеларијски намештај 1 радио апарат

Јавна ће се дражба одржати на дан 1 августа 1933 у 10 сати пре подне у Новом Саду, у Малетићевој улици број 31, у 11 сати пре подне у Лазе Телечког ул. број 22.

Нови Сад, 1 јула 1933.

БОЖА НИКОЛИЋ судски извршитељ.

Извршни број 14-1933.

Објава о јавној дражби.

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102. зак. чл. LX 1881 објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду донесеног под бројем 13193-1932, у корист тражиоца извршења Етабиленом Мате и Босут из Роуханц (кога заступа др Табор адвокат) из Новог Сада за наплату 500 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бројем Гн. 298-1933 и процењене на динара 27,980 и то: собни и дућански намештај, равни џемпери

Јавна ће се дражба одржати на дан 26 јула 1933 у 3 сати после подне у Новом Саду, Краља Петра ул. бр. 3, у 4 сата после подне Косовска ул. број 31.

Нови Сад, 26 јуна 1933.

БОЖА НИКОЛИЋ судски извршитељ

Извршни број 92-1932.

Објава о јавној дражби.

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102. зак. чл. LX. из 1881 објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду под бројем 13392-1932, у корист тражиоца извршења Хуђи Петар из Темерина, (кога заступа Сувајџић, адвокат), из Новог Сада против извршеника из Новог Сада, за наплату 1750 динара главнице и прип. на јавној дражби

продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. 3049-1933 и процењене на динара 14.000 и то: равни столови и канабета 1 бицикл, 2 круњаче.

Јавна ће се дражба одржати на дан 9 августа 1933 у 3 сати после подне у Новом Саду, у Келчејева ул. бр. 17, и Вилсонов трг 1.

Нови Сад, 13 јула 1933 године.

СТОЈАН ВОЈНОВИЋ судски извршитељ.

Извршни број 15-1933.

Објава о јавној дражби

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60 1881 објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду донесеног под бројем 14487/1932, у корист тражиоца извршења Фосфат д. д. из Загреба (кога заступа др Ковач Бодог адвокат из Новог Сада), против извршеника из Новог Сада за наплату 3530 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. 982-1933 и процењене на динара 19,100 и то: кућни намештај.

Јавна ће се дражба одржати на дан 22 августа 1933 у 11 сати пре подне у Новом Саду, Краља Петра ул. број 5.

Нови Сад, 17 јула 1933.

ВОЈИСЛАВ ВИГ судски извршитељ.

Извршни број 445/1932

Објава о јавној дражби

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60 1881 објављује, да ће услед решења среског суда у Н. Саду донесеног под бројем 13900/933, у корист тражиоца извршења др Јанковић Никола из Ковачице (кога заступа др Висота Алексије адвокат) против извршеника из Н. Сада за наплату 4445 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. 13900/1932 и процењене на динара 17.500 и то: канцеларијски намештај.

Јавна ће се дражба одржати на дан 27 јула 1933 у 10 сати пре подне у Н. Саду, Краља Александра ул. 12.

Нови Сад, 19 јула 1933.

СТОЈАН ВОЈНОВИЋ судски извршитељ.

Продаје се ауто

Марке „Вуик“, 6 цилиндера, 94 коња, отворен, прешао свега 26.000 км. скоро нов те потпуно исправан, елегантан. Гуме сасвим нове.

Продаја за готово но у обзир може доћи и уложна књижица већих банака.

Није искључена замена са малим (двоседним колима) подесним за путовања.

Обратити се на Уредн. листа.